

Zakon o maslinarstvu i maslinovom ulju

Zakon je objavljen u "Službenom listu CG", br. [45/2014](#) i [39/2016](#).

I. OSNOVNE ODREDBE

Predmet

Član 1

Ovim zakonom uređuje se prerada i stavljanje u promet plodova maslina i maslinovog ulja, kao i druga pitanja od značaja za razvoj maslinarstva u Crnoj Gori.

Maslinjaci

Član 2

Maslinjaci, kao dobro od opšteg interesa, uživaju posebnu zaštitu i koriste se pod uslovima i na način propisan ovim zakonom. Maslinjak "Maslinada Valdanos" u Opštini Ulcinj, "Stara maslina" u Opštini Bar i "Velja maslina" u Opštini Budva uživaju zaštitu u skladu sa programom posebne zaštite masline koji donosi Ministarstvo.

Maslinjaci, u smislu ovog zakona, su zasadi maslina na minimalnoj površini od 0,5 ha i minimalnim brojem 200 stabala po ha.

Rejoni za uzgoj maslina

Član 3

Rejone za uzgoj maslina utvrđuje organ državne uprave nadležan za poslove poljoprivrede (u daljem tekstu: Ministarstvo), na osnovu elaborata o rejonizaciji.

Značenje izraza

Član 4

Pojedini izrazi upotrijebljeni u ovom zakonu imaju sljedeće značenje:

- 1) reesterifikacija je proces ponovne esterifikacije. Esterifikacija je reakcija između kiselina i alkohola prilikom čega nastaju estri;
- 2) organski rastvarač je rastvarač koji se koristi za rastvaranje masti;
- 3) maslinovo ulje u rinfuzi je ulje koje se nalazi u ambalaži zapremine veće od 5 litara;
- 4) maslinovo ulje u originalnom pakovanju je ulje koje se nalazi u ambalaži zapremine do 5 litara, koja ima zatvarač koji se nakon prvog otvaranja ne može dovesti u prvobitno stanje;
- 5) komina masline je ostatak maslinovog tijesta nakon cijedenja djevičanskog maslinovog ulja;
- 6) panel za senzorsku analizu djevičanskog maslinovog ulja je tim odabranih i osposobljenih ocjenjivača organoleptičkih karakteristika maslinovog ulja.

II. STAVLJANJE U PROMET PLODA MASLINE I MASLINOVOG ULJA

Promet maslinovog ulja

Član 5

U promet se mogu stavljati plod masline i maslinovo ulje koji su proizvedeni u skladu sa ovim zakonom.

Plod masline je plod (*Olea europea L.*) koji se koristi za proizvodnju jestivog maslinovog ulja, jestivog ulja od komine masline i za konzervisanje zelenih i crnih maslina (stone masline).

Maslinovo ulje je ulje dobijeno potpunom ili djelimičnom preradom ploda masline, tehnološkim postupkom hladnog cijedenja, bez upotrebe hemijskih sredstava i promjene uslova, naročito temperature, koji mogu dovesti do promjene u strukturi ulja bez korišćenja rastvarača i reesterifikacionih procesa i miješanja sa uljima drugih biljnih vrsta.

Prerađeni plod masline može se stavljati u promet nakon upisa proizvođača u Registar maslinara.

Maslinovo ulje može se stavljati u promet samo nakon upisa proizvođača u Registar maslinara ili Registar proizvođača maslinovog ulja (u daljem tekstu: Registar proizvođača) i dobijanja dozvole za stavljanje u promet koju izdaje Ministarstvo.

Maslinovo ulje može se stavljati u promet samo u originalnom pakovanju u staklenim flašama ili adekvatnoj metalnoj ambalaži i mora da bude deklarisan i označeno u skladu sa ovim zakonom.

Za kvalitet maslinovog ulja i maslina koje se stavljaju u promet odgovoran je proizvođač, odnosno maslinar pod čijim je imenom proizvod stavljen u promet.

Način deklarisanja i označavanja maslinovog ulja utvrđuje se propisom Ministarstva.

Kategorije maslinovog ulja

Član 6

Maslinovo ulje se stavlja u promet prema sljedećim kategorijama:

1) Djevičansko maslinovo ulje je ulje dobijeno iz ploda masline isključivo mehaničkim ili drugim fizičkim procesima pod uslovima koji ne dovode do promjena u ulju, koja nijesu bila podvrgnuta nikakvim procesima osim pranja, pretakanja, centrifugiranja ili filtriranja, uz isključivanje ulja dobijenih pomoću rastvarača ili pomoću aditiva koji imaju hemijske ili biohemijske reakcije, ili procese reesterifikacije, i bilo kakvo miješanje sa uljem druge vrste. Djevičansko maslinovo ulje isključivo je klasifikovano na sljedeći način:

- Ekstra djevičansko maslinovo ulje, koje sadrži najviše 0,8 grama slobodnih masnih kiselina izraženih kao oleinska kiselina na 100 grama ulja i koje zadovoljava kriterijume ispitivanja i ocjenjivanja propisane ovim zakonom;
- Djevičansko maslinovo ulje, koje sadrži najviše 2 grama slobodnih masnih kiselina izraženih kao oleinska kiselina na 100 grama ulja i koje zadovoljava kriterijume ispitivanja i ocjenjivanja propisane ovim zakonom;
- Maslinovo ulje lampante, koje sadrži više od 2 grama slobodnih masnih kiselina izraženih kao oleinska kiselina na 100 grama ulja i koje zadovoljava kriterijume ispitivanja i ocjenjivanja propisane ovim zakonom.

2) Rafinisano maslinovo ulje je ulje dobijeno rafinisanjem djevičanskog maslinovog ulja, koje ne sadrži više od 0,3 grama slobodnih masnih kiselina izraženih kao oleinska kiselina na 100 grama ulja i koje zadovoljava kriterijume ispitivanja i ocjenjivanja propisane ovim zakonom;

3) Maslinovo ulje sastavljeno od rafinisanog maslinovog ulja i djevičanskog maslinovog ulja, je ulje dobijeno miješanjem rafinisanog maslinovog ulja i djevičanskog maslinovog ulja osim maslinovog ulja lampante, koje ne sadrži više od 1 grama slobodnih masnih kiselina izraženih kao oleinska kiselina na 100 grama ulja i koje zadovoljava kriterijume ispitivanja i ocjenjivanja propisane ovim zakonom;

4) Sirovo ulje komine maslina je ulje dobijeno preradom komine maslina mehaničkim postupcima i/ili ekstrakcijom komine maslina organskim rastvaračima, bez rafinisanja i reesterifikacije i bez miješanja sa uljima druge vrste i koje zadovoljava kriterijume ispitivanja i ocjenjivanja propisane ovim zakonom;

5) Rafinisano ulje komine maslina je ulje dobijeno rafinisanjem sirovog ulja komine maslina, koji ne sadrži više od 0,3 grama slobodnih masnih kiselina izraženih kao oleinska kiselina na 100 grama ulja i koje zadovoljava kriterijume ispitivanja i ocjenjivanja propisane ovim zakonom;

6) Ulje komine maslina je ulje dobijeno miješanjem rafinisanog ulja komine maslina i djevičanskog maslinovog ulja lampante, koje ne sadrži više od 1 grama slobodnih masnih kiselina izraženih kao oleinska kiselina na 100 grama ulja i koje zadovoljava kriterijume ispitivanja i ocjenjivanja propisane ovim zakonom.

Blže karakteristike ulja iz stava 1 ovog člana propisuje Ministarstvo.

Ocjena kvaliteta maslinovog ulja

Član 7

Prije stavljanja u promet, maslinovo ulje mora biti ispitano i ocjenjeno u skladu sa ovim zakonom.

Ocjena kvaliteta maslinovog ulja obuhvata: laboratorijsku analizu i ocjenjivanje organoleptičkih karakteristika za djevičansko maslinovo ulje (senzorsko ocjenjivanje).

Laboratorijska analiza maslinovog ulja obuhvata fizičko-hemijske karakteristike maslinovog ulja koji se utvrđuju analizom uzoraka.

Način uzorkovanja, metode analize maslinovog ulja i kvalitet maslinovog ulja utvrđuju se propisom Ministarstva.

Laboratorija za ocjenu kvaliteta

Član 8

Ocjenu kvaliteta maslinovog ulja laboratorijskom analizom vrši laboratorija koja ispunjava uslove u pogledu kadra i opreme, i koju ovlasti Ministarstvo (u daljem tekstu: ovlašćena laboratorija).

Ovlašćena laboratorija nakon ocjene kvaliteta maslinovog ulja dužna je da u roku od 15 dana dostavi izvještaj o izvršenoj ocjeni Ministarstvu i proizvođaču.

U roku od 15 dana od prijema izvještaja, Ministarstvo donosi rješenje o dozvoli ili zabrani stavljanja maslinovog ulja u promet.

Blže uslove iz stava 1 ovog člana propisuje Ministarstvo.

Ocjenjivanje organoleptičkih karakteristika djevičanskog maslinovog ulja

Član 9

Senzorsko ocjenjivanje djevičanskog maslinovog ulja vrši službeni panel registrovan u okviru laboratorije definisane u članu 8 ovog zakona.

Pored panela iz stava 1 ovog člana, na teritoriji Crne Gore mogu djelovati i profesionalni paneli, koji ne moraju biti registrovani u okviru laboratorije definisane članom 8 ovog zakona.

Akreditacija i registar panela blže su definisani propisom koji donosi Ministarstvo.

Ocjena kvaliteta maslinovog ulja vrši se na osnovu zahtjeva proizvođača.

Troškove ocjene kvaliteta maslinovog ulja snosi proizvođač.

Proizvođač koji posjeduje laboratoriju dužan je da angažuje ovlašćenu laboratoriju za ocjenu kvaliteta ulja koje je proizveo.

Ovlašćena laboratorija koja vrši ocjenu kvaliteta maslinovog ulja dužna je da čuva dokumentaciju o ispitivanju i utvrđivanju kvaliteta najmanje tri godine od dana ispitivanja, odnosno utvrđivanja kvaliteta maslinovog ulja.

Zabrana prepakivanja

Član 10

Zabranjeno je prepakivanje originalnog pakovanja maslinovog ulja i naknadno označavanje, kao i korišćenje, odnosno stavljanje na pakovanje deklaracije i etikete drugog proizvođača.

Zabranjeno je miješanje domaćeg ulja sa uvezenim maslinovim uljem u rinfuzi, njegovo pakovanje i deklarisanje kao domaće ulje.

III. REGISTAR MASLINARA I PROIZVOĐAČA

Registar maslinara

Član 11

Pravno ili fizičko lice koje proizvodi masline radi proizvodnje maslinovog ulja ili stavljanja u promet u rasutom stanju (u daljem tekstu: maslinar) upisuju se u Registar maslinara.

Registar maslinara vodi Ministarstvo.

U Registar maslinara upisuju se maslinari koji uzgajaju masline na površini većoj od 0,1 ha ili uzgajaju više od 50 stabala maslina i ukoliko plod masline stavljaju u promet.

Upis u Registar maslinara vrši se na osnovu zahtjeva, čiju sadržinu i način vođenja propisuje Ministarstvo.

Registar proizvođača maslinovog ulja

Član 12

Privredna društva i preduzetnici koji se bave proizvodnjom i prometom maslinovog ulja upisuju se u Registar proizvođača.

Registar proizvođača vodi Ministarstvo.

Upis u Registar proizvođača vrši se na osnovu zahtjeva, čiju sadržinu i način vođenja propisuje Ministarstvo.

Evidencija

Član 13

Maslinari koji su upisani u Registar maslinara dužni su da vode evidenciju o berbi ploda masline.

Privredna društva i preduzetnici koji su upisani u Registar proizvođača dužni su da vode evidenciju o porijeklu i količini nabavljenog ploda masline za proizvodnju maslinovog ulja i količini proizvedenog maslinovog ulja.

U slučaju uslužne prerade ploda masline u maslinovo ulje, proizvođač koji vrši uslužnu preradu masline dužan je da maslinaru na dan predaje ploda masline izda potvrdu sa podacima o primljenoj količini maslina, a po završenoj preradi potvrdu o količini dobijenog ulja.

Lica iz st. 1 i 2 ovog člana dužna su da godišnje dostavljaju podatke iz evidencije Ministarstvu do 31. marta tekuće za prethodnu godinu.

Način vođenja evidencije i dostavljanja podataka iz st. 1 i 2 ovog člana propisuje Ministarstvo.

IV. ZABRANE

Zabrane u maslinjacima

Član 14

U maslinjacima je zabranjena:

- sječa stabala masline, sadnica, kao i njihovo oštećivanje, osim u slučaju sanitarne sječe uz saglasnost Ministarstva;
- presađivanje starih stabala na drugu lokaciju bez odobrenja organa lokalne uprave nadležnog za poslove poljoprivrede, koje se izdaje u roku od 30 dana od dana podnošenja zahtjeva za presađivanje;
- izgradnja stambenih objekata osim u slučaju rekonstrukcije i nadogradnje već postojećih objekata.

Izuzetno od stava 1 ovog člana u maslinjacima se mogu graditi objekti koji su neophodni u procesu proizvodnje maslina.

Zabrana sječe

Član 15

Zabranjena je sječa i presađivanje maslina starih preko 100 godina, bez obzira da li se nalaze u maslinjacima ili ne.

V. NADZOR

Nadzor

Član 16

Nadzor nad sprovođenjem ovog zakona i propisa donijetih na osnovu ovog zakona vrši Ministarstvo.

Inspekcijski nadzor nad sprovođenjem ovog zakona i propisa donijetih na osnovu ovog zakona vrši organ uprave nadležan za poslove inspekcijskog nadzora preko poljoprivrednog i sanitarnog inspektora.

VI. KAZNE ODREDBE

Novčane kazne

Član 17

Novčanom kaznom u iznosu od 12.000 eura do 15.000 eura kazniće se za prekršaj pravno lice, ako:

- proizvodi maslinovo ulje, a nema dozvolu za proizvodnju (član 5 st. 1 i 2);
- vrši prepakivanje originalnog pakovanja maslinovog ulja i naknadno označavanje, kao i korišćenje, odnosno stavljanje na pakovanje deklaracije i etikete drugog proizvođača (član 10 stav 1);
- miješa domaće ulje sa uvezenim maslinovim uljem u rinfuzi, pakuje ga i deklarirše kao domaće ulje (član 10 stav 2);
- ne vodi evidenciju o berbi ploda i /ili porijeklu i količini nabavljenog ploda maslina, i količini proizvedenog maslinovog ulja (član 13 st. 1 i 2);
- vrši sječu stabala masline, sadnica, kao i njihovo oštećivanje, osim u slučaju sanitarne sječe uz saglasnost Ministarstva (član 14 stav 1 alineja 1);
- vrši presađivanje starih stabala na drugu lokaciju bez odobrenja organa lokalne uprave nadležnog za poslove poljoprivrede (član 14 stav 1 alineja 2);
- vrši izgradnju stambenih objekata osim u slučaju rekonstrukcije i nadogradnje već postojećih objekata (član 14 stav 1 alineja 3);
- vrši sječu maslina starih preko 100 godina bez obzira da li se nalaze u maslinjacima ili ne (član 15).

Za prekršaj iz stava 1 ovog člana, kazniće se odgovorno lice u pravnom licu novčanom kaznom u iznosu od 500 eura do 2.000 eura.

Za prekršaj iz stava 1 ovog člana, kazniće se preduzetnik novčanom kaznom u iznosu od 500 eura do 5.000 eura.

Za prekršaj iz stava 1 ovog člana, kazniće se fizičko lice novčanom kaznom u iznosu od 500 eura do 1.500 eura.

Član 18

Novčanom kaznom u iznosu od 5.000 eura do 10.000 eura kazniće se za prekršaj pravno lice, ako ne dostavi podatke iz evidencije Ministarstvu do 31. marta tekuće godine za prethodnu godinu (član 13 stav 4).

Za prekršaj iz stava 1 ovog člana kazniće se i odgovorno lice u pravnom licu novčanom kaznom u iznosu od 300 eura do 1.000 eura.

Za prekršaj iz stava 1 ovog člana kazniće se preduzetnik novčanom kaznom u iznosu od 300 eura do 2.000 eura.

Za prekršaj iz stava 1 ovog člana kazniće se fizičko lice novčanom kaznom u iznosu od 300 eura do 1.000 eura.

VII. PRELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

Rok za donošenje podzakonskih akata

Član 19

Podzakonski akti za sprovođenje ovog zakona donijeće se u roku od godinu dana od dana stupanja na snagu ovog zakona.

Do donošenja propisa iz stava 1 ovog člana primjenjivaće se podzakonski akti doneseni na osnovu Zakona o maslinarstvu ("Službeni list RCG", broj 55/03), ukoliko, nijesu u suprotnosti sa ovim zakonom.

Član 20

Ministarstvo donosi strategiju razvoja maslinarstva u Crnoj Gori.

U strategiji se posebno definišu čuvanje i revitalizacija starih maslinjaka, podizanje novih zasada i koncesija za nove zasade, izgradnja pristupnih puteva, mjere subvencija i podsticaja, te finansijska a posebno stručna pomoć udruženjima maslinara.

Podnošenje zahtjeva

Član 21

Privredna društva i preduzetnici koji su do stupanja na snagu ovog zakona dobili odobrenje za rad i maslinari dužni su da podnesu zahtjev za upis u Registar maslinara i Registar proizvođača u roku od 60 dana od dana stupanja na snagu podzakonskih akata iz čl. 11, 12 i 13 ovog zakona.

Važenje odobrenja

Član 22

Odobrenja za rad odnosno obavljanje djelatnosti prerade ploda masline, izdata privrednim društvima i preduzetnicima do stupanja na snagu ovog zakona, važe do isteka roka na koji su izdata.

Prestanak važenja

Član 23

Danom stupanja na snagu ovog zakona prestaje da važi Zakon o maslinarstvu ("Službeni list RCG", broj 55/03).

Stupanje na snagu

Član 24

Ovaj zakon stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u "Službenom listu Crne Gore".